

תכנית התערבות רב מקצועית למניעה והפחתת נפילות לאחר ניתוח

מוחמד כיתאני, מישל בנסאיד, יוליה ברש, עו"ד עומר מיקה פלדמן

רקע

נפילות של מטופלים במהלך האשפוז, מהוות סיכון בטיחותי משמעותי בבתי חולים, במיוחד בקרב מטופלים מבוגרים, לאחר ניתוחים ובעיקר ניתוחי מפרק ירך וברך, מטופלים הנוטלים טיפול תרופתי העשוי להשפיע על מצבם הפיזי וכן מטופלים עם הגבלות פיזיות או תחושתיות נפילות גורמות לפגיעות שונות, ביניהן גם פגיעות חמורות במיוחד במטופלים מבוגרים. נפילות והפגיעות הנלוות אליהן עלולות להוביל לסיבוכים לאחר ניתוח, לירידה משמעותית באיכות החיים, בעצמאות ואף בתוחלת החיים של המטופל. לפיכך, הוחלט בהרצליה מדיקל סנטר לגבש ולהטמיע תכנית התערבות רב-מקצועית למניעה והפחתת נפילות.

מטרות

1. איתור ומיפוי הגורמים העיקריים לנפילות.
2. בניית תכנית התערבות רב מקצועית למניעת נפילות.

שיטה

בשלב הראשון הוקם צוות רב-מקצועי שכלל סיעוד, רפואה, ניהול סיכונים, פיזיותרפיה ורוקחת קלינית. בוצע ניתוח שיטתי של 32 אירועי נפילה שהתרחשו במחצית הראשונה של שנת 2023. הנתונים שנבדקו הינם: מין, גיל, סוג ניתוח, שעת הנפילה ביחס לשעת הניתוח, מחלקה ומשמרת בה ארעה הנפילה, מצב המטופל (ישיבה/ ירידה מהמיטה/מקלחת), נוכחות איש צוות או מלווה, נטילת תרופות בסמיכות לאירוע ועוד.

בשלב השני, על בסיס הממצאים, הותאמה תכנית התערבות רב-סקטוריאלית למטופל ולמטפל שכללה: חיזוק הקשר בין הצוותים להעברת מידע וקבלת החלטות משותפת בנוגע למטופלים בסיכון. הקדמת הדרכה למטופלים לפני ניתוחים אורתופדיים כבר לשלב הטרם ניתוח בשילוב סרטוני הדרכה, קיום פגישת זום אחת לשבוע על ידי פיזיותרפיסטית לשאלות והסברים לניידות מטופלים ושימוש במכשירי עזר לאחר ניתוח מתוך הבנה שהיענות המטופל להנחיות והטיפול גבוהות יותר כשהמטופל רגוע בביתו.

שיבוץ מטופלים בסיכון גבוה לנפילה בסמיכות לעמדת האחיות, מעורבות פיזיותרפיסטים בהדרכת הצוות ובסיוע בירידה ראשונה מהמיטה והכשרה ממוקדת של כוחות העזר בנושא ליווי מטופלים למקלחת ושירותים, בנוסף, טיוב פרוטוקולים למניעת כאב על ידי הרוקחת הקלינית בהתאמה למטופלים מעל גיל 70.

תוצאות

ניתוח הנתונים הראה שרוב הנפילות אירעו בקרב מטופלים לאחר ניתוחים אורתופדיים, בעת מעבר מהמיטה לכורסא או לשירותים, וללא נוכחות איש צוות או מלווה. לא נמצא קשר מובהק עם מאפייני מטופל או נטילת תרופות. לאחר הפעלת מערך ההתערבות, נרשמה ירידה מ-32 ל-22 נפילות במחצית השנייה של 2023 לעומת הראשונה, ירידה של 31%.

נתונים לפני תחילת הפרויקט

